

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУЛААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА УЛЭБНТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНУЛААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сыл алтынны 15 күнүттөн тахсар | № 119 (4075) | 1971 сыл, Алтынны 7 күнү ЧЭППИЭР | Сыанана 2 харчы

Москва. Манна ССРС үөскээбитэ 50 сылыгар аналлах
Грушик, Азербайджан, Армения художниктарын айымынча
рын быыстаппата аһылына.

Синьжа. быыстаппа кыттылдахтара.

А. Коньков фотота.

ССТА фотохрониката.

Биир санааланы уонна хардарыта өйдөһүү

ХАНОЙ. ССТА. Алтынны 5 күнүтэр советскай
высшимей кэспэтиһилэр бүтүлэр. Кэспэтиһилэргэ
ССКП КК Политбюротун чилиэсэ, ССРС Верховнай Со-
ветын Президиумун Председателэ Н. В. Подгорнай,
ССКП КК Политбюротун чилиэсэ, ССРС Министрдарын
Советын Председатели бастакы солбуулааччы А. Т.
Мазуров, ССКП КК секретара К. Ф. Катусhev, ону
таһа советскай партийнай-правительственной делегация
састаабыгар киирсэр атын партийнай уонна государ-
ств. үлэс. делегация кыттыны ылдылар.

Вьетнам өттүттэн кэспэтиһинэ кыттыны ылдылар
Вьетнам Улэбнттерин партиятын КК бастакы секретара
Лэ Зуан. ВУП КК Политбюротун чилиэсэ, ВДР прави-
тельства премьер-министрэ Фам Ван Донг. ВУП
уонна ВДР атын да салайааччылары.

Кэспэтиһилэр бырааттыы, добордуу быһымы-майгы-
га бардылар.

х х х

Советскай партийнай-правительственной делегация
чилиэсирэ К. Т. Мазуров, К. Ф. Катусhev, ССРС
ВДР-га төсөдө И. С. Щербакон Ханойдаабы механиче-
скай заводка сылдан сыахтары көрдүлэр.

Завод биэр сыагар вьетнамскай-советскай добор-
дуу минтинэ буолла. Онно предприятие директора
Нгуен Зуи Вуу уонна К. Т. Мазуров тыл эттилэр.

Минтинга ВДР премьер-министрэ Фам Ван Донг
сырытта.

Алжирга кэспэтиһилэр

Алжир. ССТА. ССРС Министрдарын Советын Пред-
седателэ А. Н. Косыгин уонна Алжир Народнай Демок-
ратической Республикатын Революционной Советын
председателэ, АНДР Министрдарын Советын Председа-
телэ Хуары Бумедьен икки ардыларыгар буолбут кэспэ-
тиһилэр добордуу быһымы-майгыга бардылар.

Кэспэтиһин хаамытыгар икки өфүтү интэриһиргэ-
тэр аан дойдутаабы проблемаларга, ол иһигэр Башкый
Постон балаһыанньатын туһунан болпуруоска санааны
атастаһылар буоллулар.

Улуу Октябрь 54 сылын көрсө

63 ТОННАНАН ЭЛБЭХ

Субуруускай аэропорт сов-
хоз Сыланнаабы отделениет-
гар үтү маһына фермалар
коллективтарын икки ардыла-
рыгар социалистическай куо-
талаһыга тобус ыйдаах тү-
мүк оһоһулунна. И. С. Попов
на старшайдаах Бөрү фермата
нуоталаһыга бастаан кһэр.
Визэ манньыксыт бары бы-
лаанарын аһара толордулар.
Бастаан манньыксыт А. Т. На-
лыкова хас биридди фураажай
ыһаһыттан 1490 кг үтү маһ
былаанын 111,1 бырыһыан
тодорон ордук үчүгэй көрдө-
рүүлээх.

Тамньыкы сайыһыттан М. П.
Винокурова хас биридди ыһа-
һыттан 1313 кг ыһа мань
эһэстэлээх. Ити бастыһыгар
көннүлэрттэн А. С. Ногови-
цына, Е. А. Дьячковскай ти-

дэх баттаһан иһэллэр.
Отделениетэ ити бастыһыгар
олтөм үтү маһынарыгар ти-
рээрэн 9 ыйга 431,8 тонна
эбөтөр быһырыһыттыһагар
63,4 тоннанан элбэх үтү маһ-
на.

ТУТТАРЫ САБАЛАНА

Сайыһыттан устатыгар
отделение үс бириддэттэн 8
бостуунтара барыта 1070 тобо
субан сүөһүнү көрөн-иһээн
бостуунтаан калдылар. Кини-
лэр туттут сүөһүлэрин бири-
да эчирэппэти аһаан, үрдүк
уйуууу ситиһэллэрин туһугар
элбэх сыралаһан бириддир.

Бу күнүгэ бостуунтар
улаатыннарбыт, тоһоһутт
сүөһүлэрин государствога тут-
тарыһы саралаатылар. Хайы-
үһэ 567 сүөһү туттарыдына.
Коммунистическай үлэ улэ-
рыта А. У. Макаров старшай-
даах Уһун-Куөл бириддэттэн
бостуунтарын эвэһэтү туттар-

быт сүөһүлэрэ 87,5 бырыһы-
на үрдүк уйуулаах буолла.
Онон эвэно хас биридди сүө-
һүтэ тыһыһаах ыһаһыһынан
298 кг үктээн отделениетэ
бастаата. Кинилэр 162 тобоһу
туттарбыттара 47,5 тоннага
төгһөстө.

379 субан сүөһүнү көрбүт
С. Г. Куличкин эвэһөһөтөөх
Туһуэ бириддэттэн бостуунта-
ра эһиз куһаҕама сүөх көрдө-
рүүлээхтэр.

64 КИЛОГРАМНАН УЛААТТЫЛАР

Нырэй көрөөччүлэртөн отде-
лениетэ А. Н. Оксменникова
көрбүт 30 ыйрайдэра хас
бириддирэ сайын устата
сүөһүлэрин государствога тут-
64-түү килограмм улааттылар.
Онон билгитин кини көрбүт
ыйрайдэра 106-һы килогра-
мы үктүүлэр. Кыһаһыһаах
үлэһит ыйрайдэра билгитин
иһиһэ хотоннорго хоннорор.

В. ДАРЬАСОВ.

Хадаартан сонуннар

Эрилик Эриетини эатынан
колхоз. Хадаар бириддэтэ.
Бириддэтэ колхозтаахтара
общественнай сүөһүттэн ыһыл-
лар бродуукуһуһу үрдэтэн
гэ сорох сэмэй ситиһиндэр-
дээхтэр. Кырыс уонна Улахан

Сыһы фермалара үтү кало-
вой маһын 9 ыйдаах былаа-
һын 106,4—110,3 бырыһыан
толордулар. Коммунист А. Г.
Кузьмина—колхоз бастыһы
манньыксыта. Кини дымл 9
ыйыгар хас биридди фураажай
ыһаһтан 1610 кг үтү
ыһа былаанын 2212 кг-тан,
эбөтөр 137,2 бырыһыан толо-
рон саамай үрдүк көрдөрүү
лэһинэ.

Р. С. Саргыдаев көрөр-и-
тэр 44 бороонноро ый устата,
балаһан ыйын 25 күнүтэр
3616 кг-һы үктээһинэр 1257
кг эһиз эти бириддир. Итанэн
хас биридди тобо сууһаһаабы
орто улаатыһыта 953 граммга
төгһөстө.

Бириддэтэ үрдүнэн былаан
быһыһыһынан государствога
340 сүөһү туттарыһаһаабы-
да. Итинтэн 224 сүөһү тутта-
рыһыһыһыттан 72 бырыһыана
үрдүк уйуулаах. Тыһыһаах

ыһаһыһыһынан уопсайы 549,1
центнер эт туттарыһыһына.

х х х

Бириддэтэ туттаһыһылар
быһыл сааскыттан сабалаһы
олохтоох оһуоһа учууталы-
рыгар аһаан түөрт чартыра-
лаах уопсай дым тутуутугар
ордук таһаарыһаахтык үлэ-
лэһтилэр. Элбэх төгүл маас-
сабай субуотунуһуһуһу тэ-
һилиһилэр. Билгитин олохтору
онгоруу сабалаһына. Бу ый ор-
тотугар сага дымдэ киирэн
ыһаллар малаһыһыһахтара.

Манна Улуу Октябрь 51
сылын көрсө 200 миһастэлээх
сага кулуубу үлэһэ килдэрэр-
гэ түбүктээх үлэ ордуһар. 4
иһиллээх монтажниктар бири-
ддэтэлэрэ оһуоһаны, сага
кулуубу уонна интернаты ха-
бар кыбартааһынай котельнай
оборудованиетын таһыһа
эһиз сыралаһан үлэһиллэр.

Оройуон колхозтарыгар уонна совхозугар
оттооһун алтынны 5 күнүнээби
туругунан субуонката

Хаһаайыстыба- лар ааттара	Охсуу та	Муһууу та	Кэһилин тонна	Сыһыһы былаан % -на	Сенаж тонна		Сыһыһы тонна	
					бы- лаан	туол- ла	бы- лаан	туол- ла
Ленин	7830	7830	6400,4	94,1	700	—	1270	250
Эрилик Эриетини	13114	13114	7170	62,3	1000	—	1503	—
Калинин	5381	5381	2876,2	73,7	400	—	900	—
Карл Маркс	3124	3124	1926,9	52,1	400	—	900	18
Субуруускай	22982	22982	14147	69,4	1500	420	1800	390
Оройуон үрдүнэн	52431	52431	32820,5	78,1	4000	420	6370	658

П. ПОПОВ.

Сага электростанция үлэһэ киирдэ

Учүгэйинэн сыаналанна

Биллэрин курдук, биһиги
оройуонмутугар оройуоннар
икки ардыларынаабы дизель-
най электростанция тутуута
сабалаһыта икки аһар сыл
буолла. Алтынны 4 күнүтэр

Н. А. Козырь салайааччылаах
государственной комиссия
көрөн баран электростанция
тутуутун үчүгэйинэн сыана-
лаата.

Ити событиенан сибээстээн
алтынны 5 күнүтэр үөрүү-
дээх минтин буолла. Минтин-
га электростанцияны туттут
уонна үлэлэтэр рабочайдары
таһыһан оройуон, колхозтар,
совхоз итинтэн оройуон кини-
һиһээби тэриһтэлэр салайаач-
чылары сырыттылар.

Үөрүүдээх минтинга райсо-
вет исполкомун председателэ
Р. Р. Буриашев аһар. Кини
республикада аан бастакы
манньык комплекс биһиги оро-
йуонмутугар ыһтыллан сити-
һиндэхтин үлэһэ киирбитинэн

ыһтыта аан бастаһыһан

муһуһу дьону эвэрдэллэр.
тутааччыларга махтаһ, баһы-
ба тыһын этэр.

Тутууу ыһыһыт Якутскай-
даабы механизированнай ко-
лонна аккис тутар-монтаж
тыһы уһаастаһын начальниһын
солбуулааччы А. И. Мыльни-
ков райсовет исполкомун
председателэ Р. Р. Буриаше-
ва, партия райкомун бастакы
секретара И. П. Листикова
сага электростанция үлэһэ
кириһитин бэлэһитин—симво-
лическай кулуубу үөрүүдөөх
быһыһы-майгыга туттарар.

Партия райкомун бастакы
секретара И. П. Листикова
тутааччыларга махтаһан ту-
ран, бу бэртээхэй тутуууу
ыһыһыга уһулуһу үчүгэйдин
үлэлээбит рабочайдар бөлөх-
төрүтэр ССКП райкомун уһа-
на райсовет исполкомун Во-
чуотунай грамоталарын тут-
тардылар.

Ити көнниттэн бу тутуууу
ыһыһыга аан бастаһыһан

кэлбит 4 киһиттэн бириддэтэ-
рэ, комплекснай бириддэтэ
бириддирэ И. М. Санинны
тыл этэр. Кини электростан-
ция комплекса хайдах тутуулаан
үлэһэ киирбитин билгитиннэр-
рэр.

Тутуу матырыһааһына та-
һыһыга уонна үлэһи иһыһына
үтүө көмөлөрүн иһан «Сель-
хозтехника» отделениетин,
ДЭУ, совхоз, райпотребсоюз,
сельсовет, интернат-оскуола,
авиаподстанция коллективтары-
гар уонна үчүгэй көмөһү
өһөрбүт электростанцияны
үлэлэтээччилэргэ механизиро-
ваннай колонна администра-
циятын Вочуотунай грамота-
ларын А. И. Мыльникова тут-
тарар.

Эвэрдэ тыһы хотууу сөттөр
ыһаһыһынай инженердэрэ
М. Н. Литвинов, Субуруускай
аатынан совхоз даректора
В. Х. Жебессин эттилэр.

Волгоград уобалаһа, СССР XXII съезин аятынан Волгата-
ры ГЭС 10 сый усылта 100 миллиард киловатт-часынан
таһса кышан электрэнергияны өсөрөн таһаарда Урдук күү-
түүдә электрэнергия линиялара Москва, Донбасска,
Ленинградка, Минскэйгә, Молдавия уонна Хотугу Кавказ
куораттарынан кини тардылынылар.

Справка: ССРП ХХІІ съезди ятынан Волгатады ГЭ

Н. Суровцев фототп.

ССТА фотохроника г.а.

**Тыя сирин тутуутугар—
индустриальной төрүтү**

Даризбинилары калыңас туу-
саран өтүрүү, тыа сиригэр
тутууну ытыгыны уонна бы-
райыактааһыны тупсарыы про-
блемаларыгар Бүтүн Сохстаа-
гы семинар-сүбэ мунууах
иннана. Мунууах алтынына 4
күрүгүтэр Киевкэ аһылынына.
«Тыа сиригэр» тутууну
тупсарар туһунан СССР XXIV
сөһүнн уураахтарын тэһэрүүгэ
сүрүн сөрүктэр» дигэн даһылаа-
ты СССР Министрларын Сөвө-
түн Председателат солбуйаач-
чы СССР Госстройучу предсе-

датела И.Т.Новиков оһордо.
Саһа ыһыллеткава тыа хаһаа-
һыстыбатыгар 129 миһаллар,
солкуобай керүллэр. Сүһүтү ыһ-
тыгыгар аһаан 1170 бодог
комплекттар, 585 көтөр фа-
брикалара, 1500 колхозтар-
даагы уонна колхозтар неки
ардыларындагы комплекстар
туһулуохтара. Тыа сиригэр
210 молуһуөн квадратнай
метр циннээх оһорор дыһа ту-
гулаһара дигэн даһылааһыт
баһиһээтэ.

СССР.

CCTA.

Аатыгар эрэ тэриллэр

[illegible]

Ааспыт сылдарга биһиэхэ үс сүүрүн салаа үлээбэр өрөмүөнү ыһтыахта, таһаарыма төһөмүчү уонна сири оҥоруута үлэлээччилэр икки ардыларыгар куоталаһымыны тэрийэр буолаллара. Ити мин санаабыр сөптөөх этэ. Куоталаһымы итинник ыһтылымнарыма тустаах салаа үлэһиттэрэ атыттар иҥиздэригэр түбэһэр оҥорон таһаарымылара улаатара. коллектив хэс биридди чилиэнни үлэтэ мин биригэ үлэлиир табаарыстарымнан хөҥүрүүлэллэр чакчы. Ама, доҕорун эи үлэһитин хайнаран бытаарар кыахтамыахта, онн эи коллективын үлэтэ бүтүннүү тардылаары турдамына, хайа киһи ыксаабат, тустаах үлэһит төҥөрө охсорго тиэтэйбэт буолуой?! Ити быһиһи, өрөмүөнтээччилэр коллективнытыгар ордун сыһыаннаах.

Оромуон үлэтингэр үс сыхах үлэшир. Ол мастарыскай, токардар уонна биирчэ уустар. Икки кэлин сымэ үлэтинтөн бастаан сыхах үлэтэ, улахат тутуруктаах. Үлэ бөлгөһө бу салаа үлэтэ бииргэ бөрүллэр.

Отгон бийлэл бу үс саях бая-бай-Оити
хатары куоталаһар тына тэрилтэн турар
Салаат итгичик быһаарымта эрэ баар. Куо-
талаһымы усулуобуйата, биридидээт бэлээн
тирдни, обонзоталистибо ыдычарыны дээн
суох. Мин мамы «куоталаһы тэрилбонтэ»
дирин үһөһтөн ыһытыта хоруйдуурта эрэ
аһамарыт дьаһал быймытытан сыһаһы-
бын Салаатан бу куоталаһымыт бэрэбиэр.

баланың, ким кыайыбыта, кыайтарбыта бы-
лаарылыа дуу, дыаа баччатытар джарины
дыаа одоробут. Онон бийиги билигич эми
эте кытары куталаһан куурбиза-хварбан.
ки, куурбиза үлэ чааһын эре тутуһан, хам-
нас эре лахсар туһутар үлэлтир куурдук
бут.

[illegible]

«Хуоталахыны саймшиарга көбүлүүр далааллары таба туттар улахан суотталаах» дээн Кинн Комитет уураавар чоңчу сайылла сындыар. Оттон бийнэх» материэтылай да, моральнай да көбүлээһин олоһуллубат. Озон хуоталаһарга үлэһиттэр китэриэстэрэ сүтэр. А. Н. Пестерска этэрин курдук, хуотала-
һыы кыайылдаахтарыгар бочуоттаах аатта-
ры икэртиир ордук кэрэхсэбиллээх буолуох
эти.

Төгө да куоталасын үрдүнөн матырыяал тинибет буоллаһына, оторон таһарык, нэм-тэһэра биллэр. Холобур, бийчүһүнч, уһанар сыаһы ыһааһын. Бийиги сүүрч матырыяал-быт тийрч буолар. Онтукабыт бийыл бу-патын да таһаллыбата. Оһон санаас тинирдүһүнчэ оттон-эһантан хомуйсан, санаасууһтар матырыяалларын уһанабыт. Оттоһ үтүс санаһы киллэрер төрүтлөлөр наалыһар матырыяал-ларын хантан да булбаттар. Бийһүгэ кинилэр наадыйымаларын хааччыһар матырыяал суох. Ол иһин санаас кинирбэт. Нийикатин куот-лаһыһын сарайыһа үлөлһөр үсүдубуһаһа нөрөр хайаһа да наадалаһа.

«Сельхозтехника» отделенигын салгалта, партияг, профсоюзай тариалалд социалистическый нооталаныгын санга нэрлэбүл таныгын нэрлэлэлэнтэр бадарабын.

С. КУЗЬМИН,
тимир ууһа.

Экономика боппуруоһа

Партий уонна правительсво
1965 сылтан ула төм хабар-
быстыбатын салгын сайына-
рынга хаа да төсүлүөх ула-
хан суолтатаах дьаадыларын
алкыннылар. Итинэр түбүктө-
рүгөр, ордук мөккүзүл, элбэх
суумаллаах харчы. Д.суостун

УЛАХАН СУОЛТАЛААХ ДЪАҢАЛЛАР

бэйэлэрит хаааһыттоолдир-
гыгар эбии кыллардылар. Оон
олор общественнай хаааһыт-
тыбаны бөөрттүүтэ уотна кө-
рөтөн сайыннарынга дэһүүн-
чаах тоһууэи буолдулар.

Итгнн бнннн оройуонмуг хо-
дубуруттан даданы нэрбүт.
Бу ааспыт сыдларга ыдылал-
быт барыны жанвык снннн-
раларынан да бнннннннннн
сон (тннн. солк):

		Ленин	Эрлик Эрстийн	Калинин	Карл Маркс	Барыта колхоз- тар	Субурус- скай	Барыта оройуон үрдүнэн
Үүт азым- лаанымтан	1965	53	74	25	36	188	114	302
барыс таа. солк.	1967	65	99	32	38	234	130	364
	1968	51	99	30	27	207	124	331
	1969	60	110	29	38	237	145	382
	1970	123	274	44	50	491	256	747
Барыта		352	656	160	189	1357	769	2126
Ынах этиттэн барыс таа. солк.	1966	103	108	23	27	261	112	373
	1967	125	189	60	22	396	169	565
	1968	130	302	69	61	568	351	919
	1969	165	441	128	68	802	427	1279
	1970	220	408	150	121	905	640	1545
Барыта		749	1448	436	240	2932	1699	4631
Сылды этиттэн барыс	1966	—2	6	—	2	6	4	10
	1967	—	—	—	—	—	1	1
	1968	1	1	—	—	2	—4	—2
	1969	4	17	12	7	40	8	18
	1970	55	31	15	9	110	92	202
Барыта		58	55	27	18	158	101	269
Барыта ылымдык барыс	1966	184	188	48	65	455	230	685
	1967	190	288	92	69	639	300	930
	1968	188	472	99	88	777	471	1248
	1969	229	568	169	113	1079	580	1659
	1970	398	713	216	180	1506	988	2494
Барыта		1169	2159	623	506	4447	2569	7016

Бу ходобуртан нэстөрүнээ,
барыг уюунай хэргээр 7018
тнх. солк. тэнгэстэ, Нги суу-
м оройуон бары халайгыстэ,
балара 1970 сылта хартынн

илдэрбит дохуоттарын үөсэй
мэһэйгэр тэгнэхэр. Ол эбэ-
тэр итэ харчынан дохуот
7018,7 тын солк. этэ эбитэр
Субурууснай аатмак солхоз

бигэ сэл устататар тэлээбүт
хамнаһын фонуттан 6690,1 тый, солк.
орду (сөндөх бигэ сэл устата
6690,1 тый, солк. сумалаах хамнаһы
толгоотой).

уонна правительство бичини
олохпугутар-дыахыныгар тө-
һөлөөх кыһамныта уонна өлөр-
гөһө сөптөөхтөрө дьэтиг да-
наастабыл буолла.

Ол эрээри, оройуон хаһаа-
ныстыбаларын туттарыр бөрө-
дуунталарын, ордун үүт хла-
чыстыбата намыһах буолан,
Государствонан олохтооммут
онголөрү өссө да ситэ үһүм-
матабыт. Сылтан сыл ахсын,
ордук 1967—68—69 сылларда
Карл Маркс аатынан уонна Ка-
линин аатынан колхозтар госу-
дарствоҕа туттарбыт сүөһүлэ-
рин этэ 50,1—76,6 бырыһыа-
на эрэ үрдүк уойуулаах буо-
лан, балай да улахан суум-
паах барсыт ситэ ылбатахтара

Инниквятиз үдэ тэрэгнүүний
лаппа тусгаран, бэйлэбт бары-
н тэгэстэрбитин туораттахпы-
гына, бу сага пилитеткэзэ
аасыг пилитеткатаар 1.3 мө-
дүйүүн солнуобайныан ердү-
барсы ылахпыгын еон.

Н. МАХЧАГАРОВ,
тыя хаһаайыетыбатын
управлениетын старшай
экономика

Аңгардас РСФСР Министрлерин Советын 1970 жылдың майын 6 күнүнөзгө уураадынан аасныт сымда оройуот халлааыстыбалара бөлгөзрини онгорон таһаарбөт бородуунтадарын государствоа атымылааһынтан 875,7 тыһ. солк барыны ылылар, ол аһагэр үүт-төн—420,6, мнах этүтөн—443,4 тыһ. солкуобайдаары. Оройуот түөрт колхозтара 1970 жылга 544,1 тыһ. солк үбү колхоз түнэттилибөт фондугар уурдулар. Итиһтөн 314,7 тыһ. солк. аңгардасына эбиллияттөн иһилэри

Оройуон колхозтара ааспыт
пятилетка сылдарын устаты-
гар капиталга 5407,4 тын-
сык, үбү уурдулар, оттон сым-
на үрдөһүннэттөн ылбыт ыраа-
барымыт 7016 тын, солкуо-
байга таһыһар эбэтэр 1,3 те-
түгү албых.

Ды ити холбурдартан касторунан, тыа хаһаайчыстыбатын салгыы сайымнарапта парти

**Анвар Садат-Федерация
баһылыға**

КАИР. ССТА Египет Араб. бинадар Федерацияларын
ская Республикасын президенти Президентский Советын пред
Анвар Саад Арабская Респу. седателин талылына

Байлагын кыстыкна биригээдэ 862 ынах сүөһүнү биэсиринэн кыстатарга быдааныыр. Ити иһиттэн оройуонтас өттүгэр Бэрэбэ 70 тыһаа, Аммаада Оһоһтооххо 70 тыһаа барыахтаах. Оттон дойдубас барыахтаах. Эбэбэ, Ыһыга Сааһыаба, Эбэбэ, Ыһытаахха борооску хонна бааһына ынах кыстыахтаах. Оуэрээри биригээдэбэ кыстыкна бэлэмнэһин үлэ туруга мөлтөх. Дьыл баччатыгар диэн кыстык хотоннор түннүктэрэ, ааннара аһаада тураллар. Бэрэбэ 100-ка төбөбө хотону салбааһыкта, аргэни өрөмүөннэһингэ уочка күрүөнү хаһааны тутууга аһаан аһыах кыһини соторутаадыты ыйпыттар. Оттон Аммаада Оһоһтооххо «кыстык хотонун туруга үчүгэй» диэн баттаан үлэһиттэри ыта илктэр. Ыһыаһын ынах кыстыахтаах. Ыһытаах ферматын сага хотону муостатын баалкытын алтыһыы 1 күнүгэр сага түһэрэ сатыллар, аһаан кыһас эркиннэрэ аһаада аһаан тураллар, ааннарын холоудаара, халданнара оһоһуллалык. Муостатыгар 500-ка бэрэбинэ пилорамада хайытылынаадына өрө сол буолар. Оттон ити көмгэ баара суура 150-ка бэрэбинэ хайытылынна, өрдуга тыада сытар. Оуүрдүнэн маннаан үгүс тутуулаах объекка үһүөйөх аргэни үлэһит. Хотон ис оһоһунтарын, механизацияты үлэдэрин төһөбө сабалыттыла ба билдибэт.

Быыстаах сана хотонутар
кыстыахтаах маныык ынах
тар, хотон үлэһэ киирнэр
диэри, билигин оторго тахсы
быт Минньиалэ ферматыгар
туруохтара үһү. Саппыаһа
түөрт киһи 180 бороскуну
көрөллөр. Хотонго кыстыкка
балэмнэни үлэ олох да ыы
тыллан көрбөтөх. Ол курду
долборуктар өрөмүөннэмтэх
төр, биһр бүтүн гүнүкү, аа
налла дуу! Эби аһылыгы
балэмнир кормокуһа аргы

сатаай. Отгон манна үлэ-
лиир холхотсаахтар Пачел
Филиппон уонна Прокопий
Адамов кыстык хотону өрө-
мүөннүүт, онон биритээдэ
уопсай үлэтитэр хамнаһыгар
комелөлөр, тунпуг бороонну-
ларын сылаас сирт хонно-
дор, эби аһылгы баарыттан
сиэтэр, маңаан сылаан кө-

Кыстык бэлэмин
бэрэбиэркэлибит

рер-истер, мэчбитэр онкугар баладан ыһын 29—30 күннэ-
ритэр арытылаан густаах үзэ-
лэрин умнууга хааллардылар.
Сыһыарыллыбыт сүөһүлөрө
ханны сымдаалларын, ханна
хонооллорун быһаттар. Хан-
түм бэйэлэрэ гиниэн нэллэхтэ-
ринэ тоһ хайаа, аһаас хотон-
го хайталымыллар эбит. Ону
хотонго кылларгынны дьон
бэрт үчүгэйдик көрсөннэлэр.
Оһоогоор кыстык бу ытан
кэлбитин, биригээдэ дьыл-
уот кытаанабар төптөрөн ула-
хамнас кыайтарбатпа, үзэ-
һит илин тийбэттин билэ-көрө
сымдаан Павел Филиппов,
итирбатпаһи түмүлүн туттан,
көлхөс уонна биригээдэ са-
далталаларыгар Саппыһа фер-
матыгар үлэллһиртэн аһаас
танартан да туттумнап.

Оттоохун былаана биргээдэ ыраагынан туолбатах, 25000 центнер оннугар 16000 эрэ центнер оттоохтор. Ол урдунан сиплас, былах пурдун биһирэммит эбии аһылымтар бэлэмизмизтэхтэр. Сагастай кэмчи нуорманан ынах сүөһүгэ 12500 центнер от наада. Аны колхозтаахтарга /уонна эбии төлөбүргэ, эмиз нарылаан-тарынан, 2500 центнер от бэриллээхтээх. Итэчэтигэр сылыта саада да от ордубат. Общественинай сүөһүгэ дорохой аһылык измчиттин урдунан, кыстык хотонизерго кор

мокухиллары ерөнүөннээһин,
кормозалариништары үлээ бө-
лөмнээһин ыытыллыбат. Олох-
тоох биригээдэ салалтата
кыстын нээнгэр сүөһүгэ сары-
товскай занарасканы, убаарас
көөншөрбөнү, искусствонай
үүтү, гидропоннай күөх үүнээ-
һини бөлөмнөөн ситэр тубу-
нан толнуйдаан да көрбөт.
От аһылын төһө да көмүстү-
һүн, сир урунку дьыллар
курдук, наарыйан-таржыйа,
уонна эбиг аһылыгы бөлөм-
нөөн бар туомун даданы са-
даттахха, хайдах эмэ тынан
хара сиргэ үктөннэрэр иинбит
дээп эмсөлөөх санаага орус-
тарар кутталлаахтар. Итин
сиргэ күһүмүгү тымчылар
ордук ыччат сүөһүгэ улахан
кутталлаахтарын чакырдар
эмэ умнубуттар. Кыстык та-
рээһиниңтар итинник кутта-
лаах балаһыаньа үөскээби-
тигэн Эрилик Эристин аты-
нан колхоз Чакырдалары бири-
гээдэтин, олохтоох нэһилээх
Советыя салалталара сөптөөх
түмүгү өгөстөллөрө наада.

Сыл төдүс ийигар бирингэ-
дэгэ улахан ынах сүөһү 97,4,
сылга төрүөх 93, 2, сылгы 93
бырыһыана тымынаах нитил-
лэн турар. Атыһыны эттэхха,
бу нэмтэ 50 ынах сүөһү, ол
ниһистэн 25 ныйраһ уонна 58
сылгы туһата суох олло. Ба-
лаһыанна итинниг дьиксин-
нөрүндэбин үрдүнэн Чакыр
бирингэдэгэ (старшай бирингэ-
дьын Н. И. Дьячковский)
кыстыкка бэлэмнэрин үлэ-
кутталлаах бытарымсы та-
һаарбыт. Онон бэрт кылгас
кэм ийигар оройуон тас өттү-
гэр барыахтаах сүлһүлэри
ытталыы, общественной сүө-
һүнү ийигэс кыстыгынан
хааччыйа. Кыстык хотоннор,
эбни аһылыгы бэлэмниир кор-
мукуһуннар өрөмүөннэрин си-
тэргэ охсуохха. Маныаха бары
үлэһиттэр өйдөрүн санааларын
түмүрүөхха, баар не кыахтарын
тодору туһамыахха.

С. АЛЕКСЕЕВ

«Социализм суола» хаһыат
саһарбыт страницаларыттан

«Сэснийнэвснэ сула» хайхат 1932 смд 1 (19) №-гэр (тохсунуу 6 күн) «Сага майгыга сагалым үзэлдэхх» дэн таб, Дьоскуускай Нь, улахан нийгэм үзэлтэйчдэ бэчээттэмнэт. Онно этиллэр: «Үнүс бийаармылаах сылы түмүтүүрбүтүгэр бийага оройуонига тма бытархай хаһааймстыбаларын сэснийэлнэкэйдий уларыган тутууга, култуурунай өрөбөлүүссүйэни тургутурдууга, олох-дьаһах уонна тутуу өттүбүтүнэн эмнэбэт улахан кыайылардаахпыт. Ол кыайыларбыт бу «Сэснийнэвснэ сула» хаймакка куруутун бэчээттэнэ тураллар. Оннооҕор бэйэбит тымбытынан бэчээттэнэр хайыаттанымыт, араадыбаланымыт.»

Ихний бадалгааг БСХ(б) Чурагчтайгаа хамтатгачи үлэгийн тулгуур II оройуоннаарь барьтнийнай кэнтэ-ригнэийгээ таб. Барьтнийаа дэмыладаа бэрээтэймэйт. Игнэлээ нэстэрүнээ, бийнх оройуонмун 1931 сэл тү-мгүнээ маньныг сэтгүнэлэмнээ билэр.

Оройуон хаһаайыстыбаларын (малларын) 42,2 бырыһындарына холбоһуктаҕынан араас көрүгүнэн хэбмдэ-быттар. Оройуон 26 кыра колхозтара алта улахан колхозка холбоспуттар. Ол нһигэр, Сталин аатынан артыал сэттэ холбоһуу түмэн, 266 хаһаайыстыбалаах бодой колхоз буолбут.

Туорахтаах кутуралар мыймаарыттан колхозтар 37,16 бырыһынан илбыйтар, 7214 буут бурдугу хомуйбуттар. Ыһыы сирин 60,39 бырыһыаньтан биндэм иллар 11660 буут бурдугу үүнэрбиттэр. Оройуон үрдүнэн сааскы уотна күнүгү паардааһыыга 2974,04 гектар баһына сирэ хорутуллубут. Барыта 26616 гектар хoduна охсуллан, 722583 бугул оттоммут.

Нолхостарга 3808 төбө арасаа сүөһү баар буолубут. Сүөһү иштэтигэр уонна тутууларыгар анаан государствоттан 68453 солк. суумалаах үбү нэс ылбыттар. Ойгон хөдүлүнэ тунсарымыа—11384 солк. суумалаабы.

Кооперацин эдийн засаагчид чилиэнгийн 9633 киши мэддэггүй. Күндү түүнээх 6155 солк, бултаммыт, 2283 бууг эт, 1221 солкуобийдаах тырин, 8984 кг армы, 217 төбө мнах сүөһү сорогтооннаагымт.

Оройуонига 46 комплектаах 17 оскуола баара. Онно 1949 оро үөрэхтэнитэ. Киһилэртэн комсомоленцара 52, пионердара 356, октябреннуктара 9 этэ. Олору 42 учуутал үөрөтүтэ. Учууталлартан 33-һо кыра, 9-һа орто үөрэхтээгэ. Итинтэн 27-тэ учуутал стажа элээб.

Сэлэнгэ, трахома өгдөггөмдөөх 15 эмнэлгээх бичир
балымаа баара.

7 П. СЕДАЛИЩЕВ.

ТАПТАЛЫ БИЛЭ ИЛИГИМ

БЫРАСТЫГ гын, эйнэхэ сүбэлэ-
тнэххэ снн дуо?—дизн 14-дгта хы-
лынг хадгалахыгн аллара сабыгчн тн
барэз муостаны одуулаа олорон эдэ
нээн кыыс. Кинн кыра муштутар кы-
барыллан халыг уостара биллэ-биллн
бөттнх хамсаамахтаан ылаалар. «Адыа
эдэр эрээрн тнхх эрннрнгар түбөйлн
сүбэлэтээрн, көмө көрдөөрү гынгар
буолларай?» днзн санаа мнэхэ охсул-
латтааста. Кннннн олох эрннрдэх бол-
пуруостара мунаахсыталлара элбэх буо-
лааччн. Одо, буолаарн буолат, ыйан
көрдөн бнзнрэххэ аймылаах кннннн суох
кыра да ыарахантага түбэсгээнн, табн
суолу булунарыгар ыарахана биллэр
Оттон бннннн, советскан-государствен-
най аппарат үлэнннтэрнн да уонга
советскан дьон да быһыыларынннн, ол-
но сүбэлнннр, өсөө ону ааһан табн суо-
ду буларыгар көмөлөһөр эбээннннннн
тээхннннн.

— Баяаалыста.
— Мин бафар уһуннук сибээһэ суох одон-додон кэпсэим. Ону баалаабыгар көрдөбүһүн.
— Туох диэн эттэххиний. Баяаалыста, хайдах эйнэхэ табылларынан, сатыл-гынан кэпсээ. Истэбин.
Мин минь лыгкынас суодуһунап быһыта бэттаталаан, соробор быһачы, соробор ымпыгар-чымпыгар тийэс көп сээбитин баркэ сэргэвэлээн истэбитим. Ону уларытпапка суруйдаһына буна, эн абааччы, үчүгэйдик өйдүөгү уолна аһааһыта диэн ээрэһэбин.

Мин аятым Тома, Икки сыйлаадыга
онус кылааһы бүтөрбитим. Осуола-
аһа биирлэһитигэр си.

тин-хотуу аттестатын тугтарын баран эднэгт: «Эийнх үерэх бастахы нэре суелун аастыгт, аны үрднх үерэх уонна нүргүөмгээх үлэ нүүтэр». Сүргэ-бит нөгөөдүлүбүтэ, үөрбүлүт, адна-һын улахан дьон буолбут курдун са-нааммыппыт. Ийингх кылаас бары суу-лаһан бинргэ холхоз промзоодосчоты-гар тахсыбатахпыт, нэээм түүтүн үр-

Мені зы-
сінду-
ТЕМАТЫП

дахха үрэллэн хааларын курдун, бары гаргазан хаалбынхыт. Сорох төрөөбүт колхоһугар, совхоһугар тахсыбыта, сорох оройуон киинигэр муһна тоһо багарынан үлэлэн хаалбыта, Бииргэ үөрэмнэт **оҕолорбу** көрсөн, ким ханна сылдьарыз, тугу үлээһирин ыйыттаах, пына, сорох ыанньыксытынан, сорох нистаньыгыннан, сорох шиферунаа үлээһиллэрэ. Сорох уолаттар армияга сулууспалыы барбыттар, Оттон өскүөдүнэн миһкин кытары бииргэ бүтэрбит Динэ армияга сылдьар, ҕынат барарыгар мэхэ: «Сулууспага барабын, айнигыт көрүөхпүн, көрсөтүөхпүн өлүө баҕарабын, наһаа ахтабын», — дии суруйбута. Ол тоһо курдыгы элэнтин билбэтин, Ол ғынан баран, нипи хаһан да сымыйалаабат уонна албын-колдууну абаайы көрөр этэ.

хвалдытым. Арыз сөбүттүгүр дйборт-
нынан ишрбйтым. Ол сырыттахиына,
бнр Арсет днн суопзар уол арахнат
буолбута. Кнн төрөппүттэрн кытта
блэрнн. Өдө мытыран сырытылынарар
буолбуттара. Мнн Арсеы кытыра сы-
рыттахиына, нанаа үөрөрн, дөлүбэ-
рым, Суох буоллаарына төһүйбэт буол-
ларын бэйэи да билбэккэ хаалдытым.

АРСЕН — кэлбйт-барбйт, сэгэрбйт.
иңгөрбт сытыы уол. Дыккыла мнн
сытыылыгыр буолбатах, сүрөх сөбүтүү-
рүгүр буоллаа днн.

Виндэ киши массынатынхан күүзэйдии бардыбыт. Оһио көрбүтүм айылга дьыгнээх дьабырыс. Иһи күүдүк күүлүмүү олорорун. Мутукта тыллан доллуктара. Киһи түһүөн мүүгүтээх салгыт толороро. Саҥа кэлбят күүрөгүйдэр өрө көтөн тахсанныр күүх халлаан урсунугар дьирибинин салыһалара.

— Тома, күүрөгэйһиэм. сүүрүөг, — дииэ Арсен сагыта кулгаахтар ыһаллыбыта.

— Чэ, эхкрит. — Хатынтарны быштарнаан суурабни. Мин гуох бааркуу, пунан эрийэ-буруйа ыстанаман Оттоппини, кырдыын эбитэ дуу, соруйан эбитэ дуу, ситиэхчэ сиппэт. Калли сиппэтэ, аргыый кууспута уонна аан-маһнай уураабыта. Ол этэ мнэхэ айылда бастаыи болдо...

Мин ол нуну олорон ааслыт үтүмүн күнөөрбиттэн саамай ордунтара, саамай кундулара дин саннабын. Харах, пын быһа симнэхпинэ ол күн жетей

(Бүтүүтүн 4 стр. кор).

АЛТАЙСКАЯ КЫРАЛ

Күнүстүү үүнүү хомуурун шинэ Завладинский селсовет депутаттары хонутгаары үзлөхтөр ахьдынтарын тэрийин уонна эмнээн халччылымытарын түбүгэр илһанаалар.

СНИМOKKA: депутатский пост тилиэнхэрэ (хагастан ууга) — сельсовет председателэ Г. Павлентю, миньинкылт Т. Нарь, кудуун сэбиэдэсэйэ Л. Амехина.

Е. Логвинова фотота-
ССТА фотохроника.

